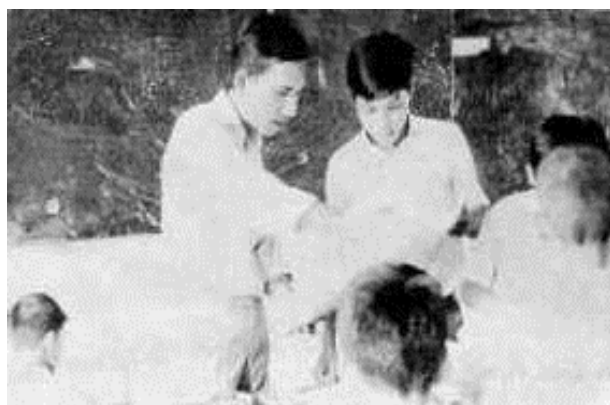

ình cũ và mới của thầy Đặng Công Hầu
[Đặc San Petrus Ký 72 -73 và Hè Hội Ngộ Petrus Ký 2005]

Khi nhận được tin từ bạn bè bên nhà cho biết thầy Đặng Công Hầu bị hôn mê sau khi bác sĩ phải giải phẫu sọ của thầy lần thứ nhì, tôi đã thăm vái cho thầy qua khỏi cơn bạo bệnh nhưng trong lòng rất lo. Bởi giải phẫu sọ rất là nguy hiểm và thầy lại có tuổi.

Thầy Hầu dạy tôi môn Hội Họa tại Petrus Ký. Nếu ai hỏi tôi thật tình có thích lớp vẽ của thầy

Hầu, thì có lẽ câu trả lời của tôi – dạ thưa không. Phải giải thích để tránh sự hiểu lầm.

Tôi không thích học vẽ không phải vì tôi không kính yêu thầy nhưng chỉ vì tôi vẽ tồi quá. Người Hoa Kỳ có câu nói để ám chỉ những kẻ vụng về - the person with two left hands. Trong trường hợp của tôi, đây không phải là câu ám chỉ mà đó là sự thật vì: 1) tôi dùng tay trái và 2) tôi không có khiếu về nghệ thuật nói chung và về hội họa, âm nhạc nói riêng. Thầy Hầu dạy chúng tôi vẽ tranh bằng bút chì, màu nước, v.v. và những “họa phẩm” của tôi “sáng tác” nếu bây giờ mà ai còn giữ, bán giá bao nhiêu tôi cũng mua ...để đốt đi cho không còn tang chứng. Tôi chưa bao giờ biết một người nào thiếu căn bản nghệ thuật như chính tôi. Tôi còn nhớ thầy Hầu cho đề tài vẽ tĩnh vật - vẽ trái chuối bằng màu chì. Tôi vẽ

đi, vẽ lại, tẩy tới, tẩy lui, giấy gần lũng lỗ nhưng vẫn thấy không giống trái chuối, cuối cùng về nhà nhờ bà chị giúp vẽ giùm, nhưng còn phải dần dò:

- Chị vẽ đừng có đẹp quá, chứ không thầy Hầu sẽ nghi.

Tôi được điểm trung bình môn Hội Họa là tôi mãn nguyện lắm rồi. Bọn bạn ngày xưa ví thầy Hầu với Errol Flynn, tài tử đa tình của màn bạc Hollywood vì thầy Hầu rất điển trai và có hàm

*Thầy Hầu ngồi ôm đàn bên cạnh cô và cháu nội
[Nguồn: bạn bè Petrus Ký gửi tặng]*

râu mép trau chuốt rất đẹp. Không biết vì thầy điển trai, có hàm râu đẹp, có tâm hồn nghệ sĩ, hay vì tính rộng rãi của thầy hay là tất cả những thứ vừa kể, bọn tôi chỉ biết thầy là một người RẤT đào hoa. Vài năm trước, trong một buổi gặp gỡ bạn bè Petrus Ký tại Nam California, có đưa bạn hỏi:

- Ê, tụi bây còn nhớ cô Tuyến đẹp đẹp, dạy Vạn vật hay không?

Bọn tôi nhún vai, lắc đầu. Tên bạn nhắc nước:

- Cô Tuyến này lúc trước cặp với thầy Hầu, dạy vẽ đó.

Tôi xin chịu thua, vì tôi chẳng nhớ cô Tuyến là ai và chuyện ngày xưa thì tôi lại càng dốt hơn.

Và nhất là tôi không muốn gia đình cô Tuyến và thầy Hầu phiền lòng về chuyện xa xưa này. Tuy nhiên, tôi vẫn thầm giữ ý định trong bụng khi nào có dịp gặp thầy Hầu, tôi sẽ hỏi chọc thầy Hầu cho vui.

Hôm trước, bọn bạn tại Sài Gòn gửi tặng tôi tấm

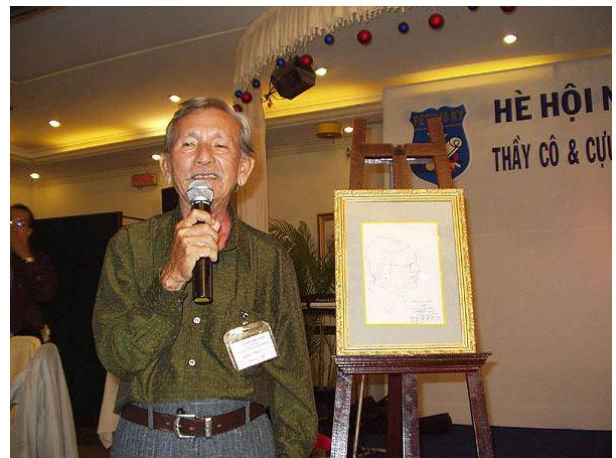
ảnh sau khi cả bọn ghé thăm nhà thầy (hình dưới). Trong hình, thầy ngồi ôm đàn bên cạnh cô và đứa cháu. Sau khi xem ảnh, tôi đã ngồi ngẩn ngơ cả buổi bởi đó là ngôi nhà trong ước mơ của tôi. Ngôi nhà và giàn cây rượm mát.

Trong tấm ảnh đó, thầy thật tao nhã. Hồ Lịch thường nhắc và đã viết về thầy:

Nhìn hình ảnh của thầy Hầu trong các buổi tiệc Tạ Ôn Thầy Cô, thấy thầy vẫn còn phong thái, tươi trẻ nhẹ nhàng như trong nhịp điệu "Bài Tango Cho Em". Hồ Lịch thật mừng khi thấy thầy vẫn còn như xưa, nhất là khi biết thêm thầy vẫn còn say vẽ và họa hình. Ba mươi lăm năm thầy *trò xa cách*.

Nhớ thầy nhiều vì một kỷ niệm khó quên, hôm nay xin thú tội với thầy.

Về môn hội họa, Hồ Lịch bao giờ cũng đứng chót, vì không biết vẽ và không có óc sáng tạo. Còn nhớ năm đệ tứ, ngồi gần một người bạn rất thân, tên Dương Bình Chương hay Chương "còm" như trong truyện của Duyên Anh. Chương "còm" vẽ rất đẹp nhưng không thích học các môn khác, lại chuẩn bị đi lính hoặc chuyển trường năm tới. Hôm nộp bài thi vẽ, đưa vội cho Chương nộp dùm, rồi chuồng xuống toilet để chạy vội ra nhà xe đạp về sớm. Hai tuần sau, bài vẽ thi được thầy trao lại cho lớp. Nhìn vào kết quả, phải dụi mắt vài lần vì không tin, hạng năm trong số gần 50 trò. Nhìn lại thì đó là tác phẩm của Chương còm, nhưng lại mang tên Hồ Lịch. Hỏi bạn, thì

*Thầy Đặng Công Hầu và bức tranh phác họa hình thầy
(sketch drawing)*

[Nguồn: Hè Hôi Ngộ Petrus Ký 2005]

Chương chỉ nói "mình gồm tên mình, thế tên

ông". Thầy ơi, kết quả năm ấy của em là của Dương bình Chương đó. Chương muốn môn nào em cũng có tưởng lệ chứng, nên đã "hy sinh. "What a Friendship!"

Hôm nào về đoàn tụ, em và Chương (còn ở lại SG) sẽ ghé thăm thầy, thầy trò mình sẽ tâm sự nhiều hơn. Hơn thế nữa, em mong thầy sẽ họa cho hai em một tấm hình để đời nghe thầy.

Và Hồ Lịch đã giữ lời hứa về tham dự tiệc Hội Ngộ Petrus Ký 2005 và Lịch đã gặp thầy đêm hôm ấy.

Thầy Hàu đang giới thiệu bức tranh phong cảnh của thầy. Bên cạnh thầy là Đoàn Danh Hồng

(12B6 tại Việt Nam) [Nguồn: Hè Hội Ngộ Petrus Ký 2005]

Thầy Hàu quý bạn bè đồng nghiệp và học trò cũ

Từ trái: Nguyễn văn Thuyết, thầy Nam, thầy Hàu, và Nguyễn văn Bền tại nhà thầy Nam tại Đà Lạt vào tháng 12 - 2008 [Nguồn: Nguyễn Minh Nghĩa]

của thầy tại Petrus Ký. Không ngại tuổi cao, sức

yếu, cuối tháng 12 - 2008, thầy Hàu đã cùng một số học trò Petrus Ký lớp 65 - 72 lên Đà Lạt thăm thầy Nguyễn ngọc Nam.

Tôi nghe bạn bè kể là tửu lượng thầy Hàu khá lắm và học trò đến thăm thầy thường được thầy đãi rượu Johnny Walker. Tôi không thích uống rượu, nhưng qua câu chuyện thì đã biết tính thầy hào sảng. Vì thế học trò Petrus Ký kính yêu thầy cho đến ngày cuối.

Nguyễn Minh Nghĩa viết:

Lúc thầy Hàu còn sống, khi ngồi lai rai với các học trò Petrus Ký của mình, ngoài những câu chuyện về ngôi trường xưa, những đồng nghiệp cũ, thầy đôi khi đọc bài thơ Phụng Hiến của thi sĩ Bùi Giáng mà thầy rất thích:

*Ngày sẽ hết tôi sẽ không ở lại
tôi sẽ đi và chưa biết đi đâu
tôi sẽ tiếc thương trần gian mãi mãi
vì nơi đây tôi sống đủ vui sầu*

*cây và cõi bầu trời và mặt đất
đã nhìn tôi dưới sương sớm trăng khuya
mở buồng phổi đón gió bay bát ngát
dừng bên sông bên cát buổi chia lìa*

*hoàng hôn xuống, bình minh lên nhịp nhịp
ngàn sao xanh lùi bước trước vầng hồng
ngày rực rỡ đêm êm đêm kế tiếp
đón chào tôi chung cười khóc bao lần
tôi đã gói hồn tôi biết mấy bạn*

*cho mây xa cho tơ liễu ở gần
tôi đã đặt trong bàn tay vạn vật
quả tim mình nóng hổi những chờ mong
sông trắng quá báo lòng tôi mở cửa*

*trăng vàng sao giục cánh mộng tung ngàn
gió thổi dậy lửa mơ vào bốn phía
ba phương trời chung gục khóc đêm giông
những giọt lệ tuôn mấy lần khắc khoải*

*những nụ cười tròn mấy bạn hân hoan
những ngoảnh mặt im lìm trong ái ngại
những bắt tay xao động với muôn vàn
những người bạn xem tôi như ruột thịt*

*những người em dâng hết dạ cho tôi
những người bạn xem tôi như cà gậy
những người em không vẹn nghĩa mất rồi
trần gian hời, tôi đã về đây sống
tôi đã tìm đâu ý nghĩa làm than*

*tôi ngẩng mặt ngó ngàn cây cao rộng
tôi cúi đầu nhìn mặt đất thấp đen*

*tôi chấp thuận trăm lần trong thốn thức
tôi bàng hoàng hốt hoảng những đêm đêm
tôi xin chịu công si để sáng suốt
tôi đui mù cho thỏa dạ yêu em*

*tôi tự nguyện sẽ một lòng chung thủy
qua những lần buồn tủi giữa đảo điên
thân xương máu đã dành là uỷ mị
thì xin em cùng lên thác xuống ghềnh*

*em đừng mũi anh chịu sào có vừng
bàn tay bưng đĩa muối có chằm gừng
tôi đã nguyện yêu trần gian nguyện vẹn
hết tâm hồn và hết cả da xương*

*xin yêu mãi yêu và yêu nhau mãi
trần gian ôi ! cánh bướm cánh chuồn chuồn
con kiến bé cùng hoa hoang cỏ dại
con vi trùng cùng sâu bọ cũng yêu luôn*

*còn ở lại một ngày còn yêu mãi
còn một đêm còn thở với trăng sao
thì cánh mộng còn tung lên không ngại
núi trời xanh tay với kiềng chân cao*

*nhưng em hồi trần gian ôi ta biết
sẽ rời ra vĩnh biệt với người thôi
ta chết lặng bó tay đầu lắc
đài xiêu ôi xuân sắp rụng mất rồi*

*đêm ứa lệ phồng mi hai mắt
bàn tay khô nhỏ như lá cây khô
mình hoa rã đầm đìa sương theo móc
đờ làm sao những cánh tiếp nhau rơi*

*ta gửi lại đây những lời áo nã
những lời yêu thương phụng hiến cho em
rồi ta gục đầu trên trang giấy hờ
em bảo rằng:*

*đừng tuyệt vọng nghe không
còn trang thơ thắm lại với trời hồng*

Bùi Giáng (Mưa Nguồn)

Thầy đọc lên bài thơ giống như nói lên tâm sự của thầy. Là người nghệ sĩ, rất yêu cuộc sống với muôn ngàn biến hóa của nó, nhưng thầy không bi quan về sự ra đi chắc chắn sẽ đến. Trong một lần ngồi xe trên đường đi Đà Lạt thăm thầy Nam lần đầu (vào năm 2007) cùng các bạn Petrus Ký 65 - 72, thầy cũng nói:

- Thầy tính sống đến 60 tuổi là đủ rồi, nay thầy đã 70, như vậy là thầy lời rồi.

Thầy Hầu thích kể chuyện vui. Khi thầy Hầu nhận được tin thầy Phạm Ngọc Đảnh và gia đình đã ổn cư tại Đức và thầy Phạm Mạnh Cường đến Montréal, thầy Hầu ngồi nhắc lại một câu chuyện sau 4/75, lúc các thầy cô Petrus Ký được mời đi học chính trị. Thầy Hầu nói các thầy cô ngồi nghe anh giảng viên chính trị giảng một hồi chán quá. Thầy Đảnh phát biểu:

- Học mà không hiểu và không nhớ được vì thiếu chất xám hay chất đạm (vì đói).

Học trò Petrus Ký 65 -72 đến chào thầy lần cuối

[Nguồn: Nguyễn Minh Nghĩa]

Học trò Petrus Ký 65 -72 chuẩn bị làm lễ tạm biệt

thầy [Nguồn: Nguyễn Minh Nghĩa]

Còn thầy Phạm Mạnh Cường thì mặc anh giảng viên giảng bài, thầy ở dưới ngòai ngâm nga bài “Thung Lũng Hồng” mà thầy đã sáng tác vài năm trước:

Gọi gió lên thung lũng hồng, mây trôi bèo

bồng.
Hạt nắng lung linh tím dần, mong mệnh thu
vàng.
Còn đó em yêu đôi hồn, long lanh lệ buồn.
Còn đó sương vẩy kín đây, cho tình ngát
ngây.

Tình xa trên thung lũng hồng,
Tình nhớ trên thung lũng hồng.
Ngàn sau rồi sẽ khóc thầm,
Tình yêu vụt theo lời gió.

Tình xa trên thung lũng hồng,
Tình nhớ trên thung lũng hồng.
Ngàn sau tình cũng lỡ rồi,
Tình yêu vô cánh mà đi.

Còn nhớ trên thung lũng này, ru em tình
mềm.
Gọi nắng cho mây trắng về, cho trôi câu thơ.
Tìm mãi trên thung lũng hồng, hương yêu
ngọt ngào.
Người hời cho ta suốt đời, một mình lẻ loi.

Anh giảng viên chính trị ngừng giảng, hỏi sao
trong giờ học mà thầy Cương lại hát, thầy
Cương trả lời:

- Tôi hát cho mọi người đỡ buồn ... ngủ.

Thầy Hầu kết luận câu chuyện vui:

- Các thầy Đĩnh, Chương có ước mơ riêng.
Riêng thầy lúc đó cũng mơ, nhưng mơ qua rượu.

Cụ Nguyễn Công Trứ đã sáng tác và thầy Hầu
áp dụng chặt chẽ bài thơ “Cầm Kỳ Thi Tửu”:

Cầm kỳ thi tửu,

*Đường ăn chơi mỗi vẻ một hay:
Đàn năm cung réo-rất tình tình đây,
Cờ đôi nước rập-rình xe ngựa đó.
Thơ một túi phẩm-đề câu nguyệt-lộ,*

*Rượu bạ chung tiêu sái cuộc yên-hà.
Thú xuất trần tiên vẫn là ta,
Sánh Hoàng-Thạch Xích-Tùng, ờ cũng đáng!
Cầm tứ tiêu nhiên kỳ tứ sáng,*

*Thi hoài lạc hỷ, tửu hoài nồng.
Một chữ nhận giá lại đáng thiên chung,
Người ở thế dẫu trăm năm là mấy.
Sách có chữ "nhân-sinh thích-chí"*

*Đem ngàn vàng chác lấy chuyện cười
Chơi cho lịch mới là chơi,*

*Chơi cho dài-các cho đời biết tay.
Tài-tình dễ mấy xưa nay!*

Phụ chú:

Bạn bè tôi tiếc nuối vì một hoạch định đã không
thành trước khi thầy Hầu qua đời. Đó là việc tổ
chức buổi triển lãm tranh của các thầy cô dạy
Hội họa tại Petrus Ký. Trong 7 năm học, bọn tôi
chỉ biết có ba thầy cô dạy Hội họa tại Petrus Ký.
Đó là cô Trương thị Thịnh, thầy Hầu và thầy
Trần Tứ Hải. Tôi chỉ có tin của cô Thịnh và thầy
Hầu qua bạn bè, riêng thầy Hải thì không. Trước
Tết Kỷ Sửu vừa qua, cô Thịnh cho biết sau Tết
cô sẽ về thăm gia đình ở Việt Nam. Tôi hỏi ý
kiến cô về việc triển lãm tranh với thầy Hầu khi
cô ở chơi với gia đình tại Sài Gòn. Cô Thịnh sốt
sắng nhận lời vì thầy Hầu là vị giáo sư thay thế
cô Thịnh sau khi cô được mời về dạy tại trường
Quốc Gia Cao Đẳng Mỹ Thuật. Cô Thịnh cho
biết cô còn để lại khá nhiều tranh tại Sài Gòn
trước khi qua định cư tại Hoa Kỳ nên việc triển
lãm tranh với thầy Hầu cũng dễ dàng thôi. Tôi
cho bạn bè tin này vì tôi biết đây là cơ hội duy
nhất học trò Petrus Ký tại Việt Nam được gặp
lại cả cô Thịnh lẫn thầy Hầu. Và tôi trông mong
khi thầy Hầu gặp lại cô Thịnh và biết cô vẫn còn
vẽ tranh triển lãm tại Hoa Kỳ, thầy sẽ vui, ngửa
tay và sẽ sáng tác các họa phẩm. Rất tiếc, ý định
này đã không thành vì bạn bè tôi bận rộn chuyện
gia đình vào dịp Tết nên không ai đứng ra tổ
chức việc này.

Thân kính,

Học trò cũ của thầy,
Petrus Ký 65-72

Đánh máy xong vào ngày 21 tháng 4 năm 2009.